

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 233/07-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. G. – V., Belgicko, zastúpenej advokátom JUDr. J. G., N., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2 a čl. 23 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 2 ods. 3 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Prokuratúrou Slovenskej republiky pod sp. zn. VIII/I Gv 54/06, ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Prokuratúrou Slovenskej republiky pod sp. zn. IV Pz 174/05 a takto

rozhodol:

Sťažnosť Ing. J. G. – V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. októbra 2007 doručená sťažnosť Ing. J. G. – V., (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 2 a čl. 23 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 2 ods. 3 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol“) v konaní vedenom Prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „prokuratúra“) pod sp. zn. VII/I Gv 54/06, ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 dohovoru v konaní vedenom prokuratúrou pod sp. zn. IV Pz 174/05. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 27. septembra 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že 1. októbra 2002 vydala dozorová prokurátorka Okresnej prokuratúry N. Mgr. L. Ch. (ďalej len „prokurátorka Ch.“) písomný pokyn vyšetrovateľovi na vznesenie obvinenia voči sťažovateľke za trestný čin ublíženia na zdraví z nedbanlivosti, a to aj napriek tomu, že nebola splnená zákonom stanovená podmienka o stíhaní len zo zákonných dôvodov, lebo k uvedenému dňu neboli zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujúce záver, že sa trestného činu dopustila sťažovateľka. Naopak od začiatku skúmania príčin dopravnej nehody z 23. septembra 2002 existovali nezvratné dôkazy vylučujúce zavinenie nehody sťažovateľkou. Pokyn vydala prokurátorka Ch. len z dôvodu potreby zamedziť vycestovanie sťažovateľky do cudziny a nezákonne blokovat' jej možnosť slobodne sa pohybovať, čo výslovne v pokyne aj uviedla. Trestné stíhanie sťažovateľky trvalo bez stanovenia konkrétneho zavineného konania pri dopravnej nehode až do 15. októbra 2005, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie vyšetrovateľa z 27. septembra 2005, ktorým bolo trestné stíhanie sťažovateľky zastavené.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na podnet obhajcu ďalšieho obvineného podal 30. marca 2006 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech sťažovateľky proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania sťažovateľky. Požadoval, aby najvyšší súd vyslovil, že zastavením trestného stíhania bol zákon porušený v prospech sťažovateľky. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006 bolo rozhodnuté, že vo veci síce došlo k porušeniu zákona, avšak v neprospech sťažovateľky. Podľa záverov najvyššieho súdu prokurátorka nezákonným písomným pokynom z 1. októbra 2002 uložila vyšetrovateľovi vzniesť voči sťažovateľke obvinenie, pričom skutočným dôvodom tohto kroku bola požadovaná potreba

zamedziť možnosti vycestovania sťažovateľky do zahraničia. Hoci vyšetrovateľ uznesenie o vznesení obvinenia vydal, neobsahovalo skutkové okolnosti viažuce sa k zavineniu sťažovateľky. Toto uznesenie, ktoré nebolo založené na existencii konkrétnych skutočností predpokladaných Trestným poriadkom, ale na prokurátorkou Ch. požadovanej potrebe zamedziť vycestovaniu sťažovateľky, bolo nezákonné. Hoci sťažovateľka podala proti uzneseniu sťažnosť, táto sa v spise nenachádza a nebolo o nej nikdy rozhodnuté, takže nenadobudlo ani právoplatnosť. Vyplýva z toho aj možnosť manipulácie so spisovým materiálom, a to nielen zo strany vyšetrovateľa, ale aj dozorujúceho prokurátora.

V konaní o sťažnosti pre porušenie zákona vedenom najvyšším súdom generálneho prokurátora Slovenskej republiky zastupovala práve prokurátorka Ch., ktorá mala byť z tohto konania vylúčená.

Po rozsudku najvyššieho súdu podala sťažovateľka 31. júla 2006 podnet na preskúmanie nezákonného konania ďalších prokurátorov, vyšetrovateľov ako aj znalca.

Uznesením vyšetrovateľa z 20. septembra 2006 bolo začaté trestné stíhanie vo veci zneužívania právomoci verejného činiteľa na tom skutkovom základe, že dosiaľ nezistený prokurátor Okresnej prokuratúry N. pri výkone svojej právomoci v rámci prokurátorského dozoru vo veci dopravnej nehody v čase od 23. septembra do 10. decembra 2002 vydal 1. októbra 2002 nezákonný pokyn, ktorým vyšetrovateľovi uložil vzniesť obvinenie sťažovateľke pre trestný čin ublíženia na zdraví z nedbanlivosti, a to bez existencie konkrétnych skutočností a dôkazov, pričom sa ním mala docieliť potreba zamedzenia vycestovania sťažovateľky do zahraničia. Uznesením vyšetrovateľa z 30. apríla 2007 bolo trestné stíhanie vo veci zastavené. Prokurátor v priebehu doby dozoru si neplnil riadne svoje povinnosti, lebo aktívnym dozorom nezamedzil porušovanie zákona, toleroval nezákonný postup vykonávaných úkonov a dôkazov o vyšetrení, čo zistil a uviedol najvyšší súd vo svojom rozsudku sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006.

Hoci po začatí trestného stíhania bolo zrejmé, že trestný čin spáchala konkrétna osoba, vyšetrovateľ účelovo nevzniesol proti prokurátorky Ch. obvinenie.

Uznesením vyšetrovateľa z 30. apríla 2007 bolo trestné stíhanie vo veci zastavené, hoci zadovážené dôkazy umožňovali vzniesť obvinenie a podať proti prokurátorky Ch. obžalobu. Podľa názoru vyšetrovateľa „uviedenie právneho názoru pri vybavovaní veci prokurátorom nie je trestným činom.“ Pre tento účelový postup vyšetrovateľa nebola bezvýznamnou skutočnosť, že prokurátorka Ch. sa medzičasom stala prokurátorkou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

Uznesením špeciálneho prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky JUDr. M. H. (ďalej len „prokurátor H.“) č. k. VII/I Gv 54/06-33 z 26. júla 2007 bola sťažnosť podaná sťažovateľkou 13. mája 2007 zamietnutá. Uznesenie bolo právnenému zástupcovi sťažovateľky doručené 1. augusta 2007. Podľa názoru sťažovateľky prokurátor H. bol zo zákona vylúčený z konania v tejto veci, voči jeho konaniu boli včas vznesené námietky spochybňujúce jeho nezaujatosť, keďže v postavení okresného prokurátora v G. vplýval na dozorovú činnosť podriadenej prokurátorky dozorujúcej trestné stíhanie proti právnenému zástupcovi sťažovateľky stíhanému a neskôr právoplatne oslobodenému v súvislosti s podozrením zo spáchania trestného činu ohovárania krajského prokurátora v N. Vzhľadom na predtým uvedené skutočnosti treba uznesenie prokurátora H. aj z vecného hľadiska považovať za nezákonné, a to najmä preto, že neboli nerešpektované závery vyslovené v rozsudku najvyššieho súdu.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a protokolu v konaní vedenom prokuratúrou pod sp. zn. VII/I Gv 54/06 tým, že nezabezpečila účinné úradné vyšetrenie, vznesenie obvinenia konkrétnemu páchatel'ovi, umožnila právoplatné zastavenie trestného konania vo veci, a tým neumožnila prístup na konanie pred nezávislým a nestranným súdom na vyslovenie nevinu alebo vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči konkrétnej osobe, ako aj v konaní vedenom pod sp. zn. IV Pz 174/05 tým, že pridělila na vybavovanie podnetu, spracovanie náčrtu sťažnosti pre porušenie zákona a intervenovanie za generálneho prokurátora Slovenskej republiky 20. júna 2006 v konaní pred najvyšším súdom už predtým z konania vylúčenú prokurátorku Ch. Ďalej žiada, aby uznesenie prokurátora H. č. k. VII/I Gv 54/06-33 z 26. júla 2007 bolo zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Napokon požaduje priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 100 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Z výroku rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006 vyplýva, že konaním predchádzajúcim uzneseniu vyšetrovateľa z 27. septembra 2005, ktorým bolo trestné stíhanie sťažovateľky zastavené, bol porušený zákon v neprospech sťažovateľky. Podľa názoru najvyššieho súdu dozorová prokurátorka okrem nedôsledného plnenia svojich zákonných povinností v prípravnom konaní tolerovala aj porušovanie zákona, keď vyšetrovatelia upierali sťažovateľke niektoré základné práva obvineného, čím jej znemožňovali realizáciu ústavného a zákonného práva na obhajobu. Najvyšší súd nepovažuje za štandardné a ani za súladné s ustanovením § 30 ods. 3 Trestného poriadku per analogiam, keď dozorový prokurátor v prípravnom konaní intervenuje za generálneho prokurátora Slovenskej republiky v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona pred najvyšším súdom, a to navyše ešte v situácii, že je autorom v rozsudku vytykaných pochybení vrátane nezákonného pokynu na začatie trestného stíhania sťažovateľky.

Z podania právneho zástupcu sťažovateľky z 9. novembra 2006 adresovaného Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci sp. zn. VII/I Gv 54/06 vyplýva, že sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu namieta zaujatosť prokurátora H.

Z uznesenia prokurátora H. č. k. VII/I Gv 54/06-21 z 15. decembra 2006 vyplýva, že prokurátor H. nie je vylúčený z vykonávania dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka proti tomuto uzneseniu sťažnosť nepodalala.

Z uznesenia Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (prokurátora H.) č. k. VII/I Gv 54/06-33 z 26. júla 2007 vyplýva, že ním bola zamietnutá ako nedôvodná sťažnosť podaná sťažovateľkou ako poškodenou proti uzneseniu

vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania. Tvrdenie sťažovateľky, že prokurátorka Ch. vedome vydala nezákonný pokyn v úmysle spôsobiť jej ujmu, nie je ničím podložené a nevyplýva z výsledkov vykonaného dokazovania. Z dokazovania je zrejmé, že prokurátorka Ch. vydaním pokynu na vznesenie obvinenia voči sťažovateľke z 1. októbra 2002 postupovala v súlade s právomocami prislúchajúcimi prokurátorovi pri výkone dozoru nad zákonnosťou prípravného konania, pričom v tom čase vychádzala z aktuálneho stavu dokazovania. Zo žiadnych objektívne zistených skutočností nebolo možné dospieť k záveru, že pri výkone prokurátorského dozoru bola vedená zlým úmyslom spôsobiť niekomu akúkoľvek protiprávnu ujmu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v zásade každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému pod sp. zn. IV Pz 174/05 treba považovať za oneskorene podanú.

Porušenie označených základných práv vidí sťažovateľka v tejto časti sťažnosti v tom, že prokuratúra pridělila vybavenie podnetu spoluobvineného sťažovateľky, spracovanie náčrtu sťažnosti pre porušenie zákona a intervenovanie na verejnom zasadnutí najvyššieho súdu 20. júna 2006 v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona prokurátorky Ch. Vytýkané skutočnosti sa teda z chronologického hľadiska zavŕšili v konečnom dôsledku účasťou prokurátorky Ch. na verejnom zasadnutí najvyššieho súdu 20. júna 2006. O týchto skutočnostiach musela sťažovateľka získať dostatočnú vedomosť najneskôr dorúčením rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006. Keďže na doručený rozsudok reagovala trestným oznámením z 31. júla 2006, je nepochybné, že s obsahom

rozsudku najvyššieho súdu sa musela oboznámiť najneskôr 31. júla 2006. Ak bola sťažnosť odovzdaná na poštovú prepravu až 27. septembra 2007, stalo sa tak takmer rok po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému pod sp. zn. VII/I Gv 54/06 považuje ústavný súd jednak za neprípustnú, ale tiež za zjavne neopodstatnenú.

Námietky sťažovateľky sú dvojaké. Namieta že uznesenie č. k. VII/I Gv 54/06-33 z 26. júla 2007 vydal zaujatý a zo zákona z konania vylúčený prokurátor H., okrem toho je sťažovateľka presvedčená, že pri vyšetrovaní jej trestného oznámenia voči prokurátorke Ch. a ďalším osobám nebolo zabezpečené účinné úradné vyšetrenie veci, vznesenie obvinenia konkrétnemu páchatel'ovi a prístup na konanie pred nezávislým a nestranným súdom na vyslovenie nevinny alebo na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči konkrétnej osobe, teda zrejme najmä voči prokurátorke Ch.

V súvislosti s námietkou sťažovateľky o zaujatosti prokurátora H. poukazuje ústavný súd na to, že o námietke právneho zástupcu sťažovateľky z 9. novembra 2006, ktorá smerovala k vylúčeniu prokurátora H. z vykonávania prokurátorského dozoru, bolo právoplatne rozhodnuté uznesením č. k. VII/I Gv 54/06-21 z 15. decembra 2006. Hoci proti tomuto uzneseniu bola prípustná sťažnosť, sťažovateľka už túto možnosť riadneho opravného prostriedku nevyužila. Preto je táto námietka sťažovateľky neprípustná. Sťažovateľka netvrdila a nepreukázala, že k nevyčerpaniu riadneho opravného prostriedku došlo z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ ide o námietky, podľa ktorých trestné oznámenie sťažovateľky smerujúce najmä proti prokurátorke Ch. (ale aj ďalším osobám) neboli dostatočne vyšetrené, nedošlo k vzneseniu obvinenia, k podaniu obžaloby a k rozhodnutiu súdu o vine a treste, treba tieto námietky považovať za zjavne neopodstatnené. V rámci vyšetrovania trestného oznámenia bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, ktorého výsledky boli dostatočným spôsobom vyhodnotené a bol z nich vyvodený právny záver v tom zmysle, že k spáchaniu trestného činu nedošlo. Tieto závery sa nejavia ani ako arbitrárne, ale ani ako zjavne neodôvodnené. Preto nie je ani potrebné, aby ústavný súd do nich zasiahol.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že závery vyšetovania nie sú v protirečení s výhradami, ktoré voči postupu prokurátorky Ch. konštatoval najvyšší súd vo svojom rozsudku sp. zn. 4 Tz 9/2006 z 20. júna 2006. Závery vyšetovania boli totiž také, že k pochybeniam prokurátorky Ch. nedošlo v zlom úmysle, teda v úmysle spôsobiť sťažovateľke ujmu.

Berúc do úvahy uvedené argumenty nebolo už potrebné vyzvať právneho zástupcu sťažovateľky na presnú špecifikáciu tých konkrétnych organizačných zložiek prokuratúry, ktorým mala sťažnosť správne smerovať.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2007